

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session extraordinaire 1939	N° 84		Buitengewone zitting 1939
	SEANCE du 6 juin 1939	VERGADERING van 6 Juni 1939	

PROPOSITION DE LOI

modifiant et étendant les lois d'amnistie
du 28 août 1919 et du 28 juin 1921.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Au cours de la législature précédente, le Parlement s'est ému et préoccupé de l'importante question de l'amnistie militaire. Un projet de loi fut déposé par le Gouvernement sur le bureau de la Chambre en date du 5 novembre 1936.

Il était apparu que l'éloignement dans le temps des infractions dont s'étaient rendus coupables des militaires durant la guerre 1914-1918 justifiait des mesures de clémence, d'autant plus que l'on avait appliqué déjà une amnistie en faveur de citoyens s'étant rendus coupables d'incivisme ou d'activisme pendant l'occupation ennemie.

Le projet écartait cependant et d'une manière judicieuse les infractions visant les cas de désertion à l'ennemi, la trahison, l'espionnage militaire ainsi que les infractions de droit commun réprimées par une peine criminelle. Il se montrait généreux car il permettait aux amnistiés de bénéficier, dans une certaine mesure, des avantages matériels concédés par la Patrie reconnaissante aux anciens combattants. Ce projet, légèrement amendé, fut voté par la Chambre le 4 juin 1937 et transmis au Sénat.

Le rapport de la Commission de la Défense Nationale du Sénat chargée d'examiner le projet, conclut au vote de la loi sous deux réserves importantes. L'une étendait le bénéfice de l'amnistie aux infractions qui auraient donné lieu ou donneraient lieu à une mesure de grâce en vertu d'un arrêté royal à prendre dans les trois mois de la mise en vigueur de la loi. L'autre supprimait purement et simplement l'article ayant trait à la remise aux amnistiés, sous certaines conditions précisées, des avantages matériels concédés aux anciens combattants.

WETSVOORSTEL

houdende wijziging en ruimere toepassing
van de amnestiewetten
van 28 Augustus 1919 en van 28 Juni 1921.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Tijdens den vorigen zittingstijd, heeft het Parlement zich bekommerd over het belangrijk vraagstuk van de militaire amnestie. Op 5 November 1936, werd een wetsontwerp door de Regeering ter tafel gelegd in de Kamer.

Nu de misdrijven gedurende den oorlog 1914-1918, door militairen gepleegd, reeds tot een vrij verleden behoorden, leek ook het oogenblik aangebroken om clementie-maatregelen te nemen, des te meer daar men reeds amnestie had verleend aan burgers die zich, gedurende de vijandelijke bezetting, schuldig maakten aan gebrek aan burgerzin of aan activisme.

Het ontwerp schakelde, evenwel, op oordeelkundige wijze, de misdrijven uit van desertie naar den vijand, verraad, militaire bespieding, alsmede de misdrijven van gemeen recht waarop crimineele straffen staan. Het was edelmoedig, want het stelde dezen die amnestie hadden bekomen, in de gelegenheid, in zekere mate, de stoffelijke voordeelen te genieten, die door het dankbare Vaderland werden verleend aan de oudstrijders. Dit ontwerp werd eenigszins gewijzigd en, na aanneming door de Kamer, op 4 Juni 1937, aan den Senaat overgemaakt.

Het verslag van de Commissie voor de Landsverdediging van den Senaat, die met het onderzoek van het ontwerp werd belast, besloot tot de aanneming van de wet mits een tweevoudig belangrijk voorbehoud. Bij het eene, werd de amnestie uitgebreid tot de misdrijven die aanleiding hadden gegeven of aanleiding mochten gegeven hebben tot een genademaatregel, op grond van een Koninklijk besluit te nemen, binnen drie maanden na de inwerking-treding van de wet. Bij het andere, werd het artikel dat verband hield met de teruggave, onder zekere nader aangedeuide voorwaarden, van de stoffelijke voordeelen die aan de oudstrijders worden verleend, eenvoudig geschrapt.

Le projet, ainsi amendé, fut adopté par le Sénat en sa séance du 13 juillet 1938 et renvoyé à la Chambre.

La Commission spéciale de la Chambre, chargée d'examiner le projet de loi tel qu'il avait été voté par le Sénat a estimé, par dix voix contre une, ne pouvoir se rallier à l'amendement supprimant tout avantage matériel.

Il ressort des discussions nombreuses qui se sont déroulées tant à la Chambre qu'au Sénat, que deux questions donnaient lieu à diverses interprétations et appréciations. La première, d'ordre moral, avait trait à la nature même des infractions visées et aux conséquences qu'elles auraient pu entraîner pour les troupes de l'armée en campagne. L'autre, d'ordre financier, touchait aux conséquences budgétaires des mesures proposées.

Un complément d'information sembla nécessaire à la Chambre pour prendre position sur ces deux questions et le projet fut renvoyé en Commission.

Il n'est pas douteux qu'il eût été définitivement mis au point et voté, sans la dissolution des Chambres.

Les auteurs de la présente proposition ont tenu compte des objections et observations présentées au cours des nombreuses discussions qui se sont déroulées depuis 1936 au sein du Parlement. Reprenant le projet du Gouvernement adopté par le Sénat et devenu caduc par suite de la dissolution des Chambres, ils l'ont amendé en s'inspirant des pensées essentielles suivantes :

1° Faire preuve de large humanité vis-à-vis de ceux qui pouvaient avoir eu un moment de faiblesse, souvent racheté par de brillants états de service postérieurs au fait délictueux;

2° Veiller à l'équilibre du budget;

3° Ne pas rétablir dans les avantages matériels des cas jugés trop indignes, alors que des revendications légitimes d'anciens combattants ayant, eux, accompli intégralement leur devoir jusqu'au bout et sans défaillance, n'avaient pu encore recevoir satisfaction;

4° Faire une nette distinction entre une Récompense Nationale pure, telle la dotation du Combattant, et la Récompense mitigée de réparation — telle la rente de chevrons de front comprise selon l'esprit du législateur. Celui-ci précisait, en effet, que « cet avantage se justifiait dans le fait que celui qui a passé des années dans l'eau, dans la boue, sous les bombardements et les gaz, qui a risqué chaque jour sa vie, verra ses forces physiques décroître bien avant l'âge normal par suite des fatigues et de la dépression dues à la situation spéciale occupée par lui pendant la guerre ».

Les auteurs de la présente proposition se sont rapporté également aux avis exprimés par le Général Major Six, président de la Commission d'Etudes de la situation des Anciens Combattants et des Victimes civiles de la guerre. Celui-ci, dans son rapport conclusif (p. 221) approuve entièrement le projet du Gouvernement et « fait confiance

Het aldus gewijzigd ontwerp werd, op 31 Juli 1938, door den Senaat aangenomen en naar de Kamer teruggezonden.

De bijzondere Commissie van de Kamer, die belast werd met het onderzoek van het wetsontwerp zooals het door de Kamer werd aangenomen, was, met tien stemmen tegen een, van oordeel dat zij zich niet kon vereenigen met het amendement waarbij elk stoffelijk voordeel werd afgeschaft.

Uit de talrijke besprekingen die, zoowel in de Kamer als in den Senaat, plaats hadden, blijkt dat twee punten aanleiding gaven tot uiteenlopende uitlegging en beoordeeling. Het eerste dat van zedijken aard was, hield verband met den aard zelf van bedoelde misdrijven en met de gevolgen welke zij voor de troepen van het veldleger konden hebben. Het andere, van financieelen aard, betrof den weerslag, van de voorgestelde maatregelen, op de begrooting.

De Kamer vond dan ook een aanvullend onderzoek over beide punten onontbeerlijk, en het ontwerp werd opnieuw naar de Commissie gezonden.

Het lijkt geen twijfel dat het, zonder de ontbinding van de Kamer, reeds ware herzien en aangenomen.

De stellers van dit voorstel hebben rekening gehouden met de bezwaren- en opmerkingen- die naar voren werden gebracht, in den loop van de talrijke besprekingen die, sedert 1936, in het Parlement werden gehouden. Zij hebben het ontwerp van de Regeering, door den Senaat aangenomen en door de Kamerontbinding vervallen, gewijzigd, waarbij zij zich hoofdzakelijk door de volgende overwegingen lieten leiden :

1°) Ruimen menschlievendheid aan den dag leggen, jegens dezen die een oogenblik van zwakte kunnen gehad hebben, meestal goedge maakt door een lateren schitterenden staat van dienst.

2°) Er voor waken dat de begrooting in evenwicht blijft.

3°) De stoffelijke voordeelen niet teruggeven voor al te onwaardige gevallen, terwijl de gewettigde eischen van oudstrijders die tot het einde toe, onverzwakt, hun plicht hebben volbracht, tot dusver nog niet werden ingewilligd.

4°) Een duidelijk onderscheid maken tusschen een louter Nationale Belooning, zooals de Dotatie van den oudstrijder, en de gematigde Herstelbelooning — zooals de frontstreeprente, opgevat naar den geest van den wetgever. Inderdaad, deze wees er op dat dit voordeel te billijken was, door het feit dat hij die jaren had doorgebracht in het water, in het slijk, onder de beschietingen en de gasaanvallen, die elken dag zijn leven waagde, zijn lichaamskrachten zal zien afnemen vóór den normalen leeftijd, tengevolge van de vermoeienissen en de inzinking die hij gedurende den oorlog heeft moeten doorstaan.

De stellers van dit voorstel waren eveneens de adviezen indachtig van generaal-majoor Six, voorzitter van de Commissie tot bestudeering van den toestand der oudstrijders en der burgerlijke slachtoffers van den oorlog. Deze keurde, in zijn verslag (blz. 230), het ontwerp van de Regeering volmondig goed en stelt vertrouwen in de ad-

à l'Administration qui ne manquera pas de proposer aux ministres compétents la restitution d'avantages matériels aux anciens combattants qui en sont privés et dont le cas serait véritablement digne d'intérêt et de bienveillance ». Cette autorité toutefois ajoutait que « subsidiairement si le Gouvernement devait abandonner la formule admise par la Chambre des Représentants, je propose qu'il adopte l'institution d'une commission juridictionnelle, dont les décisions seraient sans appel et qui serait composée de délégués d'anciens combattants, d'un officier faisant fonction du Ministère public et présidée par un magistrat ancien combattant ».

Partant de ces points de vue, les auteurs de la présente proposition ont exclu des avantages matériels à concéder aux amnistiés la dotation du Combattant instituée par la loi du 1er janvier 1921 et qui constitue une récompense nationale devant être réservée aux plus méritants parmi les défenseurs de la Patrie. Il serait immoral que des militaires amnistiés soient mis aujourd'hui en possession d'un capital, alors qu'un grand nombre de combattants, de conduite exemplaire ceux-là, attendent toujours dues réparations. S'ils ont maintenu le bénéfice éventuel de la rente de chevrons de front, dans les limites et les conditions précisées dans le texte de la proposition de loi, c'est parce qu'ils ont tenu compte du caractère mitigé de récompense et de réparation attaché à cet avantage et qu'il était équitable de tenir compte également des états de service postérieurs et antérieurs à la faute commise.

Ces considérants justifient amplement le vote de la proposition de loi que les soussignés ont l'honneur de déposer sur le bureau de la Chambre en insistant sur le caractère d'extrême urgence que présente la solution d'un problème d'équité et de justice.

ministrie die niet zal nalaten aan de bevoegde ministers voor te stellen de stoffelijke voordeelen terug te geven aan de er van beroofde oudstrijders, wier geval waarlijk belangstelling en welwillendheid zou verdienen ». Deze gezaghebbende persoon voegde er echter aan toe : « Moest de Regeering, als verder gevolg, de door de Kamer der Volksvertegenwoordigers aangenomen formule prijsgeven, dan stel ik voor dat zij de instelling goedkeurt van een rechtsbevoegde commissie, wier beslissingen onherroepelijk zouden zijn en welke zou bestaan uit afgevaardigden der Oudstrijdersverenigingen, uit een officier die de functie van Openbaar Ministerie waarneemt, en uit een magistraat oud-strijder als voorzitter ».

Van dit standpunt uitgaande, hebben de indieners van dit voorstel van de aan de geamnestieerden te verleenen stoffelijke voordeelen, de dotatie uitgesloten, van den oudstrijder, dotatie ingesteld door de wet van 1 Januari 1921 en die een nationale belooning is, welke moet voorbehouden blijven aan de verdienstelijkste verdedigers van het Vaderland. Het ware onredelijk dat geamnestieerde militairen thans in het bezit zouden gesteld worden van een kapitaal, terwijl een groot aantal oudstrijders, wien niets ten laste kan worden gelegd, nog altijd op behoorlijk herstel wachten. Indien zij de eventuele toekenning van de frontstreeprente handhaven, binnen de perken en de voorwaarden die nader worden aangeduid in den tekst van het wetsvoorstel, is de reden hiervoor te zoeken in den gemengden aard — half belooning en half herstel — van dit voordeel en omdat het billijk is eveneens rekening te houden met den staat van dienst vóór en na de gepleegde fout.

Deze overwegingen pleiten ruimschoots voor de aanneming van het wetsvoorstel dat de ondergeteekenden de eer hebben bij de Kamer in te dienen, en waarbij zijn wijzen op den uiterst dringenden aard van de oplossing van een vraagstuk van billijkheid en rechtvaardigheid.

Léo MUNDELEER.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Amnistie est accordée aux militaires appelés ou présents sous les armes entre le 31 juillet 1914 et le 11 novembre 1918, soit dans l'armée ou à la force publique de la Colonie, soit dans une armée d'une Puissance alliée ou associée :

1° Pour les infractions commises antérieurement au 27 septembre 1919 et que punit la législation militaire de la Métropole ou celle de la Colonie, y compris les désertions en cours à la date de l'entrée en vigueur de la présente loi;

2° Pour les infractions prévues par le Code pénal métropolitain ou le Code pénal colonial et les lois, décrets et règlements qui, commises postérieurement au 31 juillet 1914 et avant le 4 août 1919, ont entraîné une condamnation soit à l'amende, soit à l'emprisonnement ou la servitude pénale de cinq ans au plus, soit à l'une et l'autre de ces peines ou qui sont punissables de peines ne dépassant pas ce taux.

ART. 2.

Sont exceptés de l'amnistie :

1° Les infractions prévues aux articles 15, 16, 17, 18 et 52 du Code pénal militaire, à moins que ces infractions n'aient donné lieu à une mesure de grâce en vertu d'un arrêté royal à prendre dans les trois mois de la mise en vigueur de la présente loi;

2° Les infractions prévues à l'article 21, 1° et 2° du décret du 12 décembre 1888.

Ces exceptions ne s'appliquent pas aux militaires qui, en temps de guerre, ont été postérieurement à l'infraction, cités à l'ordre du jour, mutilés ou réformés pour blessures ou maladies contractées ou aggravées au service dans une unité ayant effectivement participé aux opérations de guerre.

ART. 3.

Les militaires amnistiés en vertu de la présente loi, ainsi que ceux qui se seraient trouvés dans les conditions pour en bénéficier s'ils n'avaient obtenu la réhabilitation prévue par la loi du 25 avril 1896, ne bénéficieront des avantages de la loi du 25 août 1919, modifiée par celle du 20 juillet 1921 relative aux chevrons de front, que sur décision des ministres de la justice, de la défense nationale et éventuellement du ministre des Colonies après avis d'une commission juridique dont la composition sera déterminée par

WETSVOORSTEL

EERSTE ARTIKEL.

Aan de militairen die, tusschen 31 Juli 1914 en 11 November 1918, onder de wapens waren of werden geroepen, hetzij bij het leger of bij de openbare macht van de Kolonie, hetzij bij een leger eener geallieerde of geassocieerde Moegendheid, wordt amnestie verleend :

1° Voor de misdrijven die vóór 27 September 1919 werden gepleegd en welke de militaire wetgeving van het Moederland of deze der Kolonie bestraft, met inbegrip van de desserties loopende op den datum van het in werking treden van deze wet.

2° Voor misdrijven voorzien door het Strafwetboek van het Moederland of dat van de Kolonie, de wetten, decreten en reglementen, gepleegd na 31 Juli 1914 en vóór 4 Augustus 1919, en die aanleiding hebben gegeven tot een veroordeeling, hetzij tot een geldboete, hetzij tot gevangenisstraf of tot strafdienst van ten hoogste vijf jaar, hetzij tot een van deze straffen alleen of die strafbaar zijn met niet zwaardere straffen.

ART. 2.

Zijn van amnestie uitgezonderd :

1° De overtredingen voorzien bij de artikelen 15, 16, 17, 18 en 52 van het militaire Strafwetboek, tenzij deze misdrijven aanleiding mochten gegeven hebben, tot een genademaatregel, krachtens een Koninklijk besluit te nemen binnen drie maanden na het in werking treden van deze wet.

2° De bij artikel 21, 1° en 2°, van het decreet van 12 December 1888 voorziene misdrijven.

Deze uitzonderingen zijn niet toepasselijk op de militairen die, in oorlogstijd en na het plegen van het misdrijf, werden vermeld bij legerdagorder, werden verminkt of werden gereformeerd wegens kwetsuren of ziekten opgedaan of verergerd tijdens den dienst, bij een eenheid die werkelijk heeft deelgenomen aan de krijgsv verrichtingen.

ART. 3.

De militairen geamnestieerd krachtens deze wet, alsmede die welke zich in de voorwaarden mochten hebben bevonden om te worden geamnestieerd, indien zij niet reeds eerherstel hadden bekomen, op grond van de wet van 25 April 1896, zullen de voordeelen van de wet van 25 Augustus 1919, gewijzigd bij die van 20 Juli 1921, slechts bekomen bij beslissing van de Ministers van Justitie, van Landsverdediging en, eventueel, van den Minister van Koloniën, na advies van een rechtskundige commis-

un arrêté royal à prendre dans les trois mois de la mise en vigueur de la présente loi.

Les intéressés, ou en cas de décès, leurs ayants droit, devront adresser leur demande écrite au Ministère de la Défense Nationale ou, le cas échéant, au Ministère des Colonies.

Toutefois, par dérogation à la loi du 25 août 1919 modifiée par celle du 20 juillet 1921 relative aux chevrons de front, le bénéfice de ces dispositions sera, dans les conditions d'octroi de chevrons de front et de la rente y afférente, limité au temps de présence dans des unités ayant effectivement participé aux opérations de guerre.

D'autre part, les avantages quelconques afférents aux chevrons de front accordés en vertu de ces mêmes dispositions prennent cours aux dates fixées par les lois et arrêtés sur la matière.

En aucun cas, ils n'auront d'effet rétroactif pour les périodes antérieures au 1er janvier 1939.

ART. 4.

Dans aucun cas, l'amnistie ne peut être opposée aux droits de l'Etat. En conséquence, sont maintenus les droits de l'Etat aux confiscations prononcées, aux dommages-intérêts et restitutions.

Les amendes et frais de justice qui ont été payés ne seront pas restitués.

ART. 5.

L'amnistie ne peut être opposée aux droits des tiers. Elle n'empêche notamment ni l'action en divorce ou en séparation de corps, ni l'action en dommages-intérêts fondées sur l'infraction.

ART. 6.

La juridiction militaire saisie de l'action civile en même temps que de l'action répressive reste compétente pour statuer sur l'action civile nonobstant l'amnistie.

ART. 7.

L'amnistie ne restitue pas au condamné les décorations, grades, fonctions, emplois et offices publics qui lui ont été ôtés.

sie waarvan de samenstelling wordt bepaald bij een Koninklijk besluit te nemen, binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

De gegadigden of, bij overlijden, hun rechthebbenden, moeten hun geschreven aanvraag doen toekomen aan het Ministerie van Landsverdediging of, in voorkomend geval, aan het Ministerie van Koloniën.

In afwijking, evenwel, van de wet van 25 Augustus 1919, gewijzigd bij die van 20 Juli 1921 op de frontstreeprenten, wordt het voordeel van deze bepalingen, onder de voorwaarden waaronder de frontstrepen en de er aan verbonden rente worden verleend, beperkt tot den duur van de aanwezigheid in eenheden die werkelijk hebben deel genomen aan de krijgsverrichtingen.

Anderzijds, worden al om 't even welke voordeelen, krachtens diezelfde bepalingen verbonden aan de frontstrepen, van toepassing gemaakt, te rekenen van af den datum vastgesteld bij de ter zake geldende wetten en besluiten.

In geen geval, zullen deze voordeelen terugwerken op de perioden van vóór 1 Januari 1939.

ART. 4.

In geen enkel geval, mag de amnestie strijdig zijn met de rechten van den Staat. De rechten van den Staat op de uitgesproken verbeurdverklaringen, op schadevergoeding en teruggave, blijven dienvolgens gehandhaafd.

De reeds betaalde geldboeten en gerechtskosten worden niet teruggeven.

ART. 5.

De amnestie mag niet strijdig zijn met de rechten van derden. Inzonderheid, verhindert zij noch de vordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, noch de vordering tot schadevergoeding, zoo deze vorderingen op het misdrijf gegrond zijn.

ART. 6.

Niettegenstaande de amnestie, blijft de militaire rechtsmacht, voor dewelke de burgerlijke rechtsvordering terzelfder tijd als de strafvordering aanhangig is, bevoegd om over de burgerlijke rechtsvordering uitspraak te doen.

ART. 7.

De eereteekens, graden, openbare ambten, betrekkingen en diensten welke den veroordeelde werden ontnomen, worden hem door de amnestie niet teruggegeven.

Léo MUNDELEER,
Michel DEVÈZE,
Ch. DE JAEGER,
R. MATTOT.
H. LIEBAERT.